

Klasikleri Okuma Yöntemi
İslâmî İlimlerin
Klasikleri

Editörler

Hadi Ensar CEYLAN

Ahmet Ziya FISTIKÇIOĞLU

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1493

FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Eskiyei Yayınları

Yayın No | Publication Number: 284

Proje Kıtaphđı: 2

Klasikleri Okuma Yöntemi – İslâmî İlimlerin Klasikleri

Methods of Reading Classics – The Classics of Islamic Studies

ISBN: 978-625-6781-97-9

DOI: doi.org/10.70458/fcr.9786256781979

Editörler | Editors:

Hadi Ensar CEYLAN | orcid.org/0000-0002-8183-6242

Ahmet Ziya FISTIKÇIOĞLU | orcid.org/0009-0004-7912-4547

Proje Editörü | Project Editor: Abdullah Yasir CAN

Proje Koordinatörü | Project Coordinator: Beyzanur KAYACI

Redaksiyon | Redaction: Betül KALENDER YAŞAR

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Edited Book

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 242

Yayın Tarihi | Publication Date: Aralık | December 2024

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRCM | İslam İlahiyatı | Islam – Theology

BISAC: REL037000 | İslam: Genel | Religion: Islam – General

THEMA: HRCM | İslam İlahiyatı ve Metin Çalışmaları | Islam – Theology and Textual Studies

LC: BP163 | İslam'da İlahiyat ve Literatür Çalışmaları | Theology and Literature in Islam

Atf Bilgisi | Cite as: Ceylan, Hadi Ensar (ed.) - Fıstıkçioğlu, Ahmet Ziya (ed.). *Klasikleri Okuma Yöntemi İslâmî İlimlerin Klasikleri*. Ankara: Eskiyei Yayınları, 2024.

© All rights reserved | FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Klasikleri Okuma Yöntemi
İslâmî İlimlerin
Klasikleri

Editörler

Hadi Ensar CEYLAN
Ahmet Ziya FİSTİKÇİOĞLU

Yazarlar

Dr. Öğr. Üyesi Hadi Ensar CEYLAN
Prof. Dr. Tuncay BAŞOĞLU
Prof. Dr. Serdar KURNAZ
Doç. Dr. Oğuzhan TAN
Prof. Dr. İbrahim ASLAN
Prof. Dr. Mehmet Hayri KIRBAŞOĞLU
Prof. Dr. Ömer ÖZSOY
Prof. Dr. Salih ÇİFT
Doç. Dr. İbrahim FİDAN
Dr. Mehmet Tayfun KÜÇÜK
Arş. Gör. Dr. Kevser BEYAZYÜZ SİPAHİOĞLU

Editörler Hakkında | About the Editors

Hadi Ensar CEYLAN

2008 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. 2009 yılında aynı fakültede İslam Hukuku Anabilim Dalında araştırma görevlisi olarak göreve başladı. 2011 yılında “Molla Hüsrev’in Delâlet Anlayışı ve Fürû’a Yansımaları” başlıklı teziyle yüksek lisans, 2017 yılında ise Prof. Dr. İbrahim Çalışkan’ın danışmanlığında “İslam Borçlar Hukukunda Akdin Bağlayıcılığı” başlıklı teziyle doktorasını tamamladı. Üçer aylık sürelerle 2006 yılında Şam-Suriye, 2017 yılında Amman-Ürdün’de çalışmalarda bulundu. Hakemli dergilerde yayımlanmış sekiz adet bilimsel makalesinin yanı sıra Vaha, Müfredat ve Yinedergi gibi dergilerde yayımlanmış çok sayıda yazısı bulunmaktadır. İslam Borçlar Hukuku, Fıkıh Usulü ve Hilaf alanlarında çalışmalar yapmaktadır. Halen Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Hukuku Anabilim Dalında Dr. Öğr. Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Graduated from Ankara University Faculty of Theology in 2008. Started working as a Research Assistant in the Department of Islamic Law at the same faculty in 2009. Completed their Master’s degree in 2011 with the thesis titled “Molla Husrev’s account of signification and it’s reflexions in the Islamic Law” and completed their doctorate in 2017 under the supervision of Prof. Dr. Ibrahim Caliskan with the thesis titled “Binding Power of Contract in Islamic Law of Obligations”. Conducted research for three-month periods in Damascus-Syria in 2006 and Amman-Jordan in 2017. Has eight published scientific articles in peer-reviewed journals as well as numerous writings published in magazines such as Vaha, Mufredat and Yinedergi. Conducts research in the fields of Islamic Law of Obligations, Islamic Legal Theory and Comparative Islamic Law. Currently serves as an Assistant Professor in the Department of Islamic Law at Ankara University Faculty of Theology.

Ahmet Ziya FISTIKÇIOĞLU

2023 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. Mezun olduğu yıl aynı fakültede İslam Felsefesi Anabilim Dalında yüksek lisansa başlayan Fıstıkçioğlu, iyi derece Arapça bilmektedir.

Graduated from Ankara University Faculty of Theology in 2023. Fistikcioglu, who began their master’s degree in Islamic Philosophy at the same faculty in their graduation year, has a good degree of Arabic.

Yazarlar Hakkında | About the Authors

Tuncay BAŞOĞLU

1970 yılında Almanya'nın Duisburg şehrinde doğdu. 1992 yılında Boğaziçi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümünden mezun oldu. 1996 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Prof. Dr. Ali Bardakoğlu danışmanlığında yaptığı “İslam Hukukunda Bey’at” başlıklı teziyle yüksek lisansını, 2001 yılında Prof. Dr. İbrahim Kâfi Dönmez danışmanlığında yaptığı “Hicrî Beşinci Asır Fıkıh Usûlü Eserlerinde İlet Tartışmaları” başlıklı teziyle doktorasını tamamladı. 2012’de doçent, 2022’de profesör oldu. Halihazırda İstanbul Medeniyet Üniversitesi İslam Hukuku Anabilim Dalında profesör olarak çalışmalarını yürütmektedir.

Born in 1970 in Duisburg, Germany. Graduated from Boğaziçi University’s Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Political Science and International Relations in 1992. Completed a Master’s degree in 1996 at Marmara University Institute of Social Sciences with the thesis titled “Bay’ah in Islamic Law” under the supervision of Prof. Dr. Ali Bardakoglu and completed doctorate in 2001 with the thesis titled “Discussions on Illah in the works of usul al-fıqh of fifth century of Hijrah” under the supervision of Prof. Dr. Ibrahim Kafi Donmez. Became associate professor in 2012 and professor in 2022. Currently continues to work as a professor in the Department of Islamic Law at Istanbul Medeniyet University.

Serdar KURNAZ

Lisans eğitimini 2011 yılında Frankfurt-Goethe Üniversitesi İslam Bilimleri Bölümünde tamamladı. Aynı yıl Goethe Üniversitesine bağlı İslam Dini ve Kültürü Araştırmaları Enstitüsünde araştırma görevlisi oldu. Burada yüksek lisans eğitimini “Der Diskurs um Maqasid aš-šari’a-Ein Konzept zur Lösung aktueller Rechtsprobleme” (Mevcut Kanuni Problemleri Çözecek Bir Kavram: Makasidu’ş-Şeria Hakkında Konuşma) isimli teziyle tamamladı. Doktora eğitimini yine aynı üniversitede Ömer Özsoy, Mathias Rohe ve Harry Harun Behr’in danışmanlıklarında “Methoden zur Normgewinnung (istinbât al-Hukm)-Eine Rekonstruktion der Methoden zur Interpretation autoritativer, textueller Quellen bei ausgewählten islamischen Rechtsschulen” (Hükümleri Elde Etme Yöntemi (İstinbâtu’l-Hüküm)-İslam Hukuk Ekollerindeki Metinsel Kaynakları Yorumlama Yönteminin Yeniden Yapılandırılması) başlıklı teziyle tamamladı. Doktora sonrası araştırmasını (Habilitation) ise Friedrich

Alexander Üniversitesinde (Earlingen-Nürnberg) “Epistemologie der islamischen Theologie und die Frage nach der Normsetzungskompetenz (taşri) im islamischen Recht” (İslam İlahiyatında Bilgi Felsefesi ve İslam Hukukunda Kanun Koyma Yetkisi (Teşri) Problemi” başlığıyla tamamladı. 2015-2016 yıllarında Freiburg Üniversitesinde; İsviçre İslam ve Toplum Araştırma Merkezinde müdürlük yaptı. 2016-2020 yılları arasında Hamburg Üniversitesi Dünya Dinleri Akademisinde genelde İslam İlahiyatı özelde ise İslam Hukuku ve Ahlakı alanlarında genç profesör (Juniorprofessor) olarak çalıştı. 2016-2020 yılları arasında Humboldt Üniversitesi (Berlin) İslam İlahiyatı Bölümünde Tarihte ve Günümüzde İslam Hukuku Anabilim Dalında misafir öğretim üyesi olarak çalıştı. 2020 yılında ise Humboldt Üniversiteside profesör kadrosuna girdi. Halihazırda Humboldt Üniversitesi İslam İlahiyatı Enstitüsü Tarihte ve Günümüzde İslam Hukuku Bölüm Başkanlığı görevini sürdürmektedir.

Completed an undergraduate degree in studies in 2011 at Frankfurt-Goethe University's Department of Islamic Studies. In the same year, became a research assistant at the Institute for Islamic Religion and Culture Studies affiliated with Goethe University. Completed Master's degree there with the thesis titled “Der Diskurs um Maqasid aş-şari'a-Ein Konzept zur Lösung aktueller Rechtsprobleme” (A Concept to Solve Current Legal Problems: Discourse on Maqasid al-Sharia). Completed Doctorate at the studies at the same university under the supervision of Ömer Özsoy, Mathias Rohe and Harry Harun Behr with the thesis titled “Methoden zur Normgewinnung (istinbat al-Hukm)-Eine Rekonstruktion der Methoden zur Interpretation autoritativer, textueller Quellen bei ausgewählten islamischen Rechtsschulen” (Methods of Deriving Rules (Istinbat al-Hukm)-Reconstruction of Methods for Interpreting Textual Sources in Islamic Legal Schools). Completed post-doctoral research (Habilitation) at Friedrich Alexander University (Erlangen-Nuremberg) with the title “Epistemologie der islamischen Theologie und die Frage nach der Normsetzungskompetenz (taşri) im islamischen Recht” (Epistemology of Islamic Theology and the Question of Legislative Authority (Tashri) in Islamic Law). Served as director at the Swiss Center for Islam and Society at the University of Freiburg in 2015 and 2016. Worked as a junior professor (Juniorprofessor) in Islamic Theology in general and Islamic Law and Ethics in particular at the Academy of World Religions at Hamburg University between 2016-2020. Worked as a visiting faculty member in the Department of Historical and Contemporary Islamic Law at Humboldt University (Berlin) Department of Islamic Theology between 2016-2020. Became a

professor at Humboldt University in 2020. Currently serves as the Head of the Department of Historical and Contemporary Islamic Law at Humboldt University's Institute of Islamic Theology.

Oğuzhan TAN

1999 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. Aynı yıl fakültenin İslam Hukuku Anabilim Dalına araştırma görevlisi olarak atandı. Yüksek lisansını İbrahim Çalışkan'ın danışmanlığında "İslam Hukukunda Yorum Çeşitleri ve Birden Fazla Doğru Yorumun Olabilirliği" konulu teziyle tamamladı. 2007 yılında yine İbrahim Çalışkan'ın danışmanlığında "Tarihi Bağlam ve Karakteristik Özellikleri Açısından İbn Hazm ve Usûl Anlayışı" başlıklı teziyle tamamladı. Halihazırda Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Hukuku Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Graduated from Ankara University Faculty of Theology in 1999. In the same year, was appointed as a Research Assistant in the Department of Islamic Law at the same faculty. Completed Master's degree with the thesis titled "Various Types of the Interpretation and the Possibility of Multiple true Interpretations in Islamic Law" under the supervision of Ibrahim Caliskan. Completed doctorate in 2007 with the thesis titled "Ibn Hazm and his Understanding of İslamic Jurisprudence Methodology (al-usûl) in terms of Historical Context and Characteristics" under the supervision of Ibrahim Caliskan. Currently serves as a faculty member in the Department of Islamic Law at Ankara University Faculty of Theology.

İbrahim ASLAN

1999'da Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. Kısa bir süre Milli Eğitim Bakanlığında öğretmenlik yaptı. 2001'de Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kelam Anabilim Dalında araştırma görevlisi oldu. 2002 yılında Ankara Üniversitesi Kelam Anabilim Dalında İlhami Güler'in danışmanlığında hazırladığı "Hasan b. Muhammed'in Cebr Risalesi ve Yahya b. Hüseyin'in Reddiyesinin Mukayeseli Değerlendirmesi" adlı çalışmasıyla Yüksek Lisansını, 2007'de aynı Anabilim Dalında yine İlhami Güler'in danışmanlığında hazırladığı "Kadı Abdulcebbar'da Kelam Yöntemi" adlı çalışmasıyla Doktorasını tamamladı. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kelam Anabilim Dalında öğretim üyesi olan yazar, Şubat 2023'ten bu yana T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Kahire Eğitim Müşaviri olarak görev yapmaktadır.

Graduated from Ankara University Faculty of Theology in 1999. Worked as a teacher at the Ministry of National Education for a short period. Became a Research Assistant in the Department of Kalam at Ankara University Faculty of Theology in 2001. Completed his MA Thesis in 2002 at Ankara University Department of Kalam with the thesis titled “A Comparative Investigation of Hasan b. Muhammad’s Treatise on Destiny and Yahya b. Husayn’s Refutation” and completed his doctorate in 2007 at the same Department with the thesis titled “The Kalam Method of Al-Qadî Abd Al-Jabbar”. Currently serves Counsellor of Education in the Cairo Türkiye Embassy under the Ministry of National Education (MEB) in Egypt since 2023.

Mehmet Hayri KIRBAŞOĞLU

1978 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. Aynı fakültenin hadis kürsüsünde asistan olarak yaptığı doktorasını Prof. Dr. Talat Koçyiğit’in danışmanlığında “Ashabu’l Hadis’e Göre Allah’ın Sıfatları Problemi” (1983) adlı tezi ile tamamladı. Doktora tezi “Ehl-i Sünnetin Kurucu Ataları” ismiyle yayınlandı. 1985-1987 yılları arasında Suudi Arabistan, İmam Muhammed ibn Suud Üniversitesinde (Riyad) öğretim üyeliği yaptı. Yurda dönünce doçent oldu (1987). 1986-1988 yılları arasında Diyanet İşleri Başkanlığında danışman olarak görev yaptı. Katar Üniversitesi Şeriat ve İslami Araştırmalar Fakültesinde öğretim üyeliği yaptı (2011-2012). 1999 yılında profesör olan Kirbaşoğlu, uzun yıllar çalışmalarını Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde sürdürdü.

Hayri Kirbaşoğlu’nun makaleleri, kurucuları arasında yer aldığı İslâmî Araştırmalar (editör yardımcılığı ve yayın kurulu başkanlığı), İslâmiyat, Bilgi ve Hikmet, İslâmiyat (yayın kurulu başkanlığı, yazı kurulu üyeliği), AÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi, İlim ve Sanat, Diyanet Gazetesi, Liberal Düşünce, Yeni Türkiye’de yayımlandı.

Graduated from Ankara University Faculty of Theology in 1978. Completed doctorate as an assistant in the hadith department of the same faculty with the thesis titled “The Problem of Allah’s Attributes According to Ashab al-Hadith” (1983) under the supervision of Prof. Dr. Talat Kocyiğit. His doctoral thesis was published under the title “The Founding Fathers of Ahl al-Sunnah”. Served as a faculty member at Imam Muhammad ibn Saud University (Riyadh) in Saudi Arabia between 1985-1987. Upon returning to Turkey, became associate professor (1987). Served as an advisor at the Presidency of Religious Affairs between 1986-1988. Worked as a faculty member at Qatar University Faculty of Sharia and Islamic Studies (2011-2012).

Kirbasoglu, who became a professor in 1999, continued his work at Ankara University Faculty of Theology for many years.

Hayri Kirbasoglu's articles were published in Journal of Islamic Research (as an Assistant Editor and chairman of the editorial board), Islamiyat, Bilgi ve Hikmet, Islamiyat (chairman of the editorial board, editorial board member), Ankara University Faculty of Theology Journal, İlim ve Sanat, Diyanet Newspaper, Liberal Düşünce and Yeni Türkiye, journals of which he was among the founders.

Ömer ÖZSOY

1985 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. Bir süre Vakıflar Genel Müdürlüğünde arşiv uzmanı olarak görev yaptıktan sonra 1986'da Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tefsir Anabilim Dalında araştırma görevlisi olarak göreve başladı. Prof. Dr. İsmail Cerrahoğlu danışmanlığında hazırladığı "Kur'an'da Sünnetullah Kavramı" konulu teziyle 1991 yılında doktora çalışmasını tamamladı. 1991-1993 yılları arasında DİTİB araştırma bursu ile Almanya'nın Heidelberg kentinde Ruprechts Karl Üniversitesi Ön Asya Dilleri ve Kültürleri Bölümünde Prof. Dr. Raif Georges Khoury gözetiminde Kur'an-ı Kerim'e dair oryantalistik çalışmalar üzerine araştırmalar yaptı. 1995 yılında Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Birincilik Ödülüne layık görüldü. 1996 yılında tefsir alanında doçent unvanını aldı. 1998 yılında bir grup arkadaşıyla birlikte Prof. Dr. Mehmed Said Hatiboğlu editörlüğünde İslamiyat Dergisini kurdu ve 2003 yılına kadar derginin genel yayın yönetmenliğini yürüttü. 2004 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tefsir Anabilim Dalında profesörlüğe yükseltildi. 2004-2005 yılları arasında Alexander von Humboldt Vakfı araştırma bursu ile Almanya'nın Göttingen kentinde Georg August Üniversitesinde Alman kütüphanelerinde bulunan Kur'an-ı Kerim el yazmaları üzerine araştırmalarda bulundu. 2005 yılında Avusturya'nın Salzburg Üniversitesinde İslam konusunda dersler vermek üzere misafir profesörlük yaptı. 2006 yılında Ankara Üniversitesindeki görevinden istifa ederek Almanya'da Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından Frankfurt Goethe Üniversitesi bünyesinde kurulan İslam Dini ve Kültürü kürsüsünde göreve başladı. 2009 yılında Frankfurt Goethe Üniversitesinde kurulan İslam Dini ve Kültürü Araştırmaları Enstitüsünün kurucu müdürlüğünü 2013 yılına kadar sürdürdü. 2014 yılında Frankfurt-Giessen Üniversiteleri İslam Araştırmaları Merkezinin kurulmasında aktif rol oynadı. Muhtelif zamanlarda Viyana, Salzburg, Innsbruck üniversitelerinde misafir profesörlük yaptı. Halen Frankfurt İslam Araştırmaları Merkezinde Tefsir Kürsüsü başkanı olarak görev yapmakta ve KURAMER bünye-

sinde “Kur’an’ın Metin ve Mushaf Tarihi” çalışma grubunun başkanlığını yürütmektedir.

Graduated from Ankara University Faculty of Theology in 1985. After working as an archive specialist at the General Directorate of Foundations for a while, started working as a Research Assistant in the Department of Quranic Exegesis at Ankara University Faculty of Theology in 1986. Completed doctorate in 1991 with the thesis titled “The Concept of Sunnatullah in the Quran” under the supervision of Prof. Dr. Ismail Cerrahoglu. Between 1991-1993, conducted research on orientalist studies of the Quran under the supervision of Prof. Dr. Raif Georges Khoury at the Department of Near Eastern Languages and Cultures at Ruprechts Karl University in Heidelberg, Germany with a DITIB research scholarship. Received the Turkish Religious Foundation Islamic Studies First Prize Award in 1995. Became Associate Professor in Quranic Exegesis in 1996. In 1998, founded Islamiyat Journal with a group of colleagues under the editorship of Prof. Dr. Mehmed Said Hatiboglu and served as the journal’s editor-in-chief until 2003. Promoted to Professor in the Department of Quranic Exegesis at Ankara University Faculty of Theology in 2004. Between 2004-2005, conducted research on Quran manuscripts in German libraries at Georg August University in Göttingen, Germany, with an Alexander von Humboldt Foundation research scholarship. Served as a visiting Professor teaching Islamic Studies at the University of Salzburg, Austria in 2005. Resigned from Ankara University in 2006 and started working at the Chair of Islamic Religion and Culture established by the Presidency of Religious Affairs at Frankfurt Goethe University in Germany. Served as the founding Director of the Institute for Studies in Islamic Religion and Culture at Frankfurt Goethe University from its establishment in 2009 until 2013. Played an active role in establishing the Frankfurt-Giessen Universities Center for Islamic Studies in 2014. Served as visiting Professor at various times at the Universities of Vienna, Salzburg and Innsbruck. Currently serves as the Chair of Quranic Exegesis at the Frankfurt Center for Islamic Studies and leads the “History of Quranic Text and Codex” research group at KURAMER.

Salih ÇİFT

1992 yılında Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. 1995 yılında Uludağ Üniversitesi Temel İslam Bilimleri bölümünde Prof. Dr. Mus-

tafa Kara danışmanlığında “Bursa’da Bektâşi kültürü ve Ramazan Baba Derghâhı” başlıklı teziyle yüksek lisansını tamamladı. 2003 yılında aynı bölümde yine Prof. Dr. Mustafa Kara danışmanlığında yazmış olduğu “Tirmizi ve Tasavvuf Anlayışı” başlıklı teziyle doktorasını tamamladı. 1998 yılında araştırma görevliliğine başladığı Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde 2008 yılında doçent, 2015 yılında profesör oldu. Halihazırda aynı üniversitede Tasavvuf Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Graduated from Uludag University Faculty of Theology in 1992. Completed Master’s degree in 1995 in the Department of Basic Islamic Sciences at Uludag University with the thesis titled “Bektashi Culture in Bursa and the Ramazan Baba Lodge” under the supervision of Prof. Dr. Mustafa Kara. Completed doctorate in 2003 in the same department with the thesis titled “Tirmizi and His Understanding of Sufism” under the supervision of Prof. Dr. Mustafa Kara. Having started as a Research Assistant at Uludag University Faculty of Theology in 1998, became Associate Professor in 2008 and Professor in 2015. Currently serves as a faculty member in the Department of Sufism at the same university.

İbrahim FİDAN

2004 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. 2008 yılında Selçuk Üniversitesi Hadis Anabilim Dalında Doç. Dr. Mahmut Yeşil danışmanlığında “Hakîm es-Semerkindî’nin es-Sevâdü’l-a’zam İsimli Eserindeki Hadislerin Tahric ve Değerlendirilmesi” başlıklı teziyle yüksek lisansını tamamladı. 2014 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Arap Dili ve Belagati bölümünde Prof. Dr. Muhammet Tasa danışmanlığında yazmış olduğu “Arap Şairlerden İbnü'n-Nakîb ve Şiiri” başlıklı teziyle doktorasını tamamladı. 2010 yılında araştırma görevliliğine başladığı Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde 2018 yılında doktor öğretim üyesi, 2021 yılında doçent oldu. Halihazırda aynı üniversitede Arap Dili Belagati Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Graduated from Marmara University Faculty of Theology in 2004. Completed Master’s degree in 2008 in the Department of Hadith at Selcuk University with the thesis titled “Tahric and evaluation of the hadiths in es-Sevâdü’l-a’zam for Hakîm es-Semerkindî” under the supervision of Assoc. Prof. Dr. Mahmut Yesil. Completed doctorate in 2014 in the Department of Arabic Language and Rhetoric at Necmettin Erbakan University with the thesis titled “An Arab Poet İbn an-Naqib and his Poems” under the supervision of

Prof. Dr. Muhammet Tasa. Having started as a Research Assistant at Ankara University Faculty of Theology in 2010, became Assistant Professor in 2018 and Associate Professor in 2021. Currently serves as a faculty member in the Department of Arabic Language and Rhetoric at the same university.

Mehmet Tayfun KÜÇÜK

2010 yılında Boğaziçi Üniversitesi İşletme Fakültesinde lisans eğitimine başladı. 2017 yılında İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu (İLİTAM). 2018-2019 yılları arasında Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Felsefesi alanında araştırma görevlisi olarak görev yaptı. 2020 yılında Ankara üniversitesi Din Felsefesi Anabilim Dalında Prof. Dr. Engin Erdem danışmanlığında hazırladığı “Tûsî ve Kâtibî'nin İsbât-ı Vâcib Tartışması” başlıklı teziyle yüksek lisansını tamamladı. Tezi, “Muhammet İhsan Oğuz Vakfı İlahiyat Araştırma Ödülleri” kapsamında Hasan Onat Özel Ödülü'ne layık görüldü. 2020 yılında MEB-YLSY bursu kapsamında Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi adına İslam Felsefesi alanında Ürdün Uluslararası İslami İlimler Üniversitesi'nde başlamış olduğu doktora eğitimini 2024 yılında “Mes'eletü Vâcibi'l-Vücûd 'inde Felâsifeti'l-İslam: Dirâse Tahlîliyye Nakdiyye” başlıklı teziyle tamamladı.

Started an undergraduate degree at Boğaziçi University Faculty of Business Administration in 2010. Graduated from Istanbul University Faculty of Theology in 2017 (ILITAM). Served as a research assistant in the field of Philosophy of Religion at Gümüşhane University Faculty of Theology between 2018-2019. Completed a Master's Degree in 2020 in the Department of Philosophy of Religion at Ankara University with the thesis titled “Tûsî and Kâtibî's debate on proving the existence of God” under the supervision of Assoc. Prof. Dr. Engin Erdem. The thesis was awarded the Hasan Onat Special Prize as part of the “Muhammet Ihsan Oğuz Foundation Theology Research Awards.” In 2020, within the scope of MEB-YLSY scholarship, he completed his doctoral education in the field of Islamic Philosophy at Jordan International University of Islamic Sciences on behalf of Ankara Social Sciences University in 2024 with his thesis titled “Mes'eletü Wâjibi'l-Wujûd 'inde Felâsifeti'l-İslam: Dirâse Tahlîliyye Nakdiyye”.

Kevser BEYAZYÜZ SİPAHIOĞLU

2012 yılında Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. Aynı yıl Ankara Üniversitesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü İslam Tarihi Anabilim Dalında yüksek lisansa başlayıp burada araştırma görevlisi oldu. 2015 yılında Prof. Dr. Nahide Bozkurt'un danışmanlığında “Mısır'da Toplum, Sosyo-

Kültürel ve Ekonomik Yaşam: Fethinden Emevîler Döneminin Sonuna Kadar (18-132/639-750)” başlıklı teziyle yüksek lisansını tamamladı. 2024 yılında Prof. Dr. Nahide Bozkurt’un danışmanlığında “Emevî Anlatısı Bağlamında Klasik (Dönem) İslam Tarihi Yazıcılığının Genel Özellikleri (157-360/773-971)” başlıklı teziyle doktorasını tamamladı. Halihazırda Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü İslam Tarihi Anabilim Dalında araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.

Graduated from Uludag University Faculty of Theology in 2012. In the same year, began Master’s Studies in the Department of Islamic History at Ankara University’s Department of Islamic History and Arts and became a Research Assistant there. Completed Master’s Degree in 2015 with the thesis titled “Society, Socio-Culturel and Economic Life in Egypt: From the Arab Conquest to the end of the Umayyad Period (18-132/639-750)” under the supervision of Prof. Dr. Nahide Bozkurt. Completed doctorate in 2024 with the thesis titled “General Characteristics of Classical (Period) Islamic Historiography in the Context of the Umayyad Narrative (157-360/773-971)” under the supervision of Prof. Dr. Nahide Bozkurt. Currently works as a Research Assistant in the Department of Islamic History at Ankara University Faculty of Theology’s Department of Islamic History and Arts.

Kitap Hakkında

Klasikleri Okuma Yöntemi İslâmî İlimlerin Klasikleri

Hadi Ensar Ceylan ve Ahmet Ziya Fıstıkçioğlu'nun editörlüğünde hazırlanan bu kitapta yer alan metinler, Anadolu İlahiyat Akademisi bünyesinde İslâmî ilimlerin klasiklerini okuma yöntemi hakkında yapılmış derslerden yola çıkarak hazırlanmıştır. Bu derslerde klasik eser nitelemesinin mahiyeti, İslâmî ilimlerin klasiklerinin neler olduğu, klasik literatürün tarihi gelişimi, klasik ve modern dönemde söz konusu eserlerin hangi yöntemlerle okunduğu hakkında bilgiler verilmiştir. Kitap on bir bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlerin Hadi Ensar Ceylan, Tuncay Başoğlu ve Serdar Kurnaz tarafından yazılan ilk üçü, İslâmî ilimlerin klasiklerini, herhangi bir bilim dalına özgü olmaksızın ele almaktadır. Diğer bölümlerin her biri ise fıkıh, tefsir, hadis, kelim, tasavvuf, dil ilimleri, aklî ilimler ve İslam tarihi alanlarına özgüdür. Bu bölümlerde özel olarak ilgili bilim dalının klasiklerine odaklanılmıştır. Bu bölümleri ise Oğuzhan Tan, Ömer Özsoy, M. Hayri Kırbaşoğlu, İbrahim Aslan, Salih Çift, İbrahim Fidan, Mehmet Tayfun Küçük ve Kevser Beyazyüz Sipahioğlu kaleme almışlardır. Kitaba katkı sunan bölüm yazarlarının tamamı, İslâmî ilimlerin klasiklerini okuma ve bu klasikler hakkında araştırma yapma konusunda tecrübeli olan akademisyenlerdir. Bu kitap vesilesiyle ilgili alandaki tecrübelerini, akademisyen adayları başta olmak üzere İslami ilimlere ilgi duyan okurlara aktarma fırsatı bulmuşlardır. Eğitimin her alanında olduğu gibi İslâmî ilimler alanında da uzman görüşüne başvurmak hayati öneme sahiptir. Bu nedenle kitap, İslâmî ilimlerin klasiklerini okuma yöntemleri hakkında literatüre önemli katkılar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İslâmî İlimler; İslam Klasikleri; Yöntem; Literatür; Tarih

About The Book

Methods of Reading Classics The Classics of Islamic Studies

The texts in this book (ed. Hadi Ensar Ceylan, Ahmet Ziya Fıstıkçıoğlu) were prepared based on the lectures given in Anadolu İlahiyat Akademisi (Ankara, Türkiye) on the methods of reading Islamic classics. In these lectures, topics such as the meaning of the term classic, what the classics of Islam are, the historical development of classical literature, and the methods by which these works were read in the classical and modern periods were discussed. The book consists of eleven chapters. The first three of these chapters, written by Hadi Ensar Ceylan, Tuncay Başoğlu and Serdar Kurnaz, provides general information about the classics of Islam. Each of the other chapters is specific to the fields of fiqh, tafsir, hadith, theology, mysticism, linguistics, rational sciences and Islamic history. These chapters were written by Oğuzhan Tan, Ömer Özsoy, M. Hayri Kırbaşoğlu, İbrahim Aslan, Salih Çift, İbrahim Fidan, Mehmet Tayfun Küçük and Kevser Beyazyüz Sipahioğlu. All of the contributors are academics who are experienced in reading the classics of Islam. With this book, they have had the opportunity to share their experiences in the relevant field with readers interested in Islamic studies, especially academic candidates. In this respect, the book will make important contributions to the literature.

Keywords: Islamic Studies; Islamic Classics; Method; Literature; History

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	19
ÖN SÖZ	21
“İslâmî İlimler”in Klasiklerini Okumaya Giriş	23
<i>Hadi Ensar CEYLAN</i>	
İslâmî Gelenekte Klasikleri Okuma Kültürü.....	34
<i>Tuncay BAŞOĞLU</i>	
Batılı Okuma Yöntemleri ile İslam Klasiklerini Okumak	54
<i>Serdar KURNAZ</i>	
İslam Hukuku Klasikleri Üzerine	67
<i>Oğuzhan TAN</i>	
Kelam Klasiklerini Okuma Üzerine Bazı Mülahazalar	77
<i>İbrahim ASLAN</i>	
Hadis Klasiklerini Okuma Yöntemi	99
<i>Mehmet Hayri KIRBAŞOĞLU</i>	
Tefsir Klasiklerini Okuma Yöntemi	133
<i>Ömer ÖZSOY</i>	
Tasavvuf Klasikleri	144
<i>Salih ÇİFT</i>	
Arap Dil İlimlerinin Klasikleri.....	171
<i>İbrahim FİDAN</i>	
Klasik Dönem İslam Felsefesi Müfredatı ve Felsefenin Etkisindeki Literatür.....	197
<i>Mehmet Tayfun KÜÇÜK</i>	

İslam Tarihi Klasiklerini Okumak-----	216
<i>Kevser BEYAZYÜZ SİPAHİOĞLU</i>	
DİZİN -----	241

TAKDİM

Anadolu İlahiyat Akademisi bünyesinde yürütölen “Geleceğin Akademisyenlerini Arıyoruz” Projesi kapsamında, 2015 yılından bu yana lisans ve lisansüstü öğrencilere yönelik sistematik dersler düzenlenmektedir. Yılın farklı dönemlerinde belirli temalar doğrultusunda gerçekleştirilen bu dersler, öğrenci merkezli olup akademinin özünde yer alan bilgiyi alma ve aktarma ilkesine hizmet etmektedir. Bu doğrultuda katılımcılara gösterilen özen, ders veren hocalara karşı da gösterilmekte ve seçilen her bir konunun uzmanını öğrencilerle buluşturmak için titizlikle çalışılmaktadır. 2023 yılı itibarıyla, ders ve seminer merkezli olan projemiz bünyesinde yapılan programların bilimsel yayınlara dönüştürölmesi yönünde önemli adımlar atılmıştır. Proje kitaplığını zeminini, gerçekleştirilen programlarla oluşturulmuş, ekip arkadaşlarımızın katkıları ve hocalarımızın destekleriyle sistematik bir yayın politikasına evrilmiştir.

Metin merkezli yaklaşımların giderek artması, geçmiş dönemlere ait metinlerin yoğun bir şekilde günümüze taşınması ve dolaşıma girmesiyle “klasik metinler” konusu yeniden önem kazanmıştır. Bu doğrultuda projemiz 2023-2024 eğitim-öğretim yılını “Klasikleri Okuma Yöntemi” temasına ayırmıştır. Bu tema altında: “Dinlerin Klasikleri”, “Felsefenin Klasikleri”, “Sosyal Bilimlerin Klasikleri” ve “İslâmî İlimlerin Klasikleri” olmak üzere dört ayrı kategoride programlar düzenlenmiştir. Her program, kendi içinde alt başlıklara ayrılmakta ve çeşitli konuları kapsamaktadır. Klasikleri Okuma Yöntemi üst başlığında gerçekleştirdiğimiz ders serilerinin yayına hazırlanan ilk kitabı “İslâmî İlimlerin Klasikleri” olmuştur. Bu vesileyle, projemizin diğer programlarının da yayına hazırlandığı müjdesini okuyucularımızla paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

İslâmî İlimlerin Klasikleri başlıklı kitabımızda, projemizin genel hedefleriyle uyumlu olarak, farklı yaklaşımları bir arada ve mukayeseli bir şekilde incelemeyi amaçlıyoruz. Çalışmamız bu yönüyle yalnızca tasviri bir çalışma değil aynı zamanda analitik bir nitelik taşımaktadır. Eser, problem alanlarına odaklanan, tartışmaların yoğunlaştığı noktaları tespit eden, konu hakkındaki diğer yaklaşımları değerlendiren ve yazarların ilgili meselelere dair çözüm önerilerini ihtiva eden kapsamlı bir çalışmadır. Bu eserin literatüre önemli bir katkı sağlayacağını umuyoruz.

Çalışmamız, Dr. Öğr. Üyesi Hadi Ensar Ceylan hocamızın ve proje ekibimizden Ahmet Ziya Fıstıkçioğlu'nun editörlüğünde yayına hazırlanmıştır. Kitabın oluşum sürecinde, içeriğin zenginleşmesini sağlayan değerli katkı ve önerileri için Hadi Ensar Ceylan hocama, işlenen derslerin yazıya aktarımında ve çalışmanın her aşamasında gayretli çalışmasına tanıklık ettiğim Ahmet Ziya Fıstıkçioğlu'na, modern okuma yöntemlerinden geleneksel yöntemlere, teorik çerçeveden pratik uygulamalara uzanan geniş bir yelpazede bölüm yazılarıyla katkı sunan hocalarıma şükranlarımı sunarım.

İlk günden bu yana bakış açısıyla bize rehberlik eden ve projedeki hedeflerimizi gerçekleştirmemize imkan sağlayan kurucu müdürümüz Tuncer Namlı'ya, kitabın okuyucuyla buluşmasını sağlayan FCR Yayın Grubu Editörü Hüseyin Nazlıaydın'a ve değerli ekibine teşekkürü borç bilirim. Derslerin kitaplaşma noktasında fikir öncüsü olan, her aşamada yardımını ve desteğini esirgemeyen proje yazarımız Abdullah Yasir Can'a, programın hazırlığı, kitaplaşması ve yayın sürecindeki katkıları için Hayrunnisa Düzgün'e, Betül Kalender'e, Cüneyt Yaşar'a ve son olarak iş birliği yapmaktan büyük memnuniyet duyduğum çalışma ekibime teşekkür ederim.

Beyzanur KAYACI
Proje Koordinatörü

ÖN SÖZ

Bu kitap, Anadolu İlahiyat Akademisi bünyesinde İslâmî ilimlerin klasiklerini okuma yöntemi hakkında yapılmış derslerden yola çıkarak hazırlanmıştır. Bu derslerde klasik eser nitelemesinin mahiyeti, İslâmî ilimlerin klasiklerinin neler olduğu, klasik literatürün tarihi gelişimi, klasik ve modern dönemde söz konusu eserlerin hangi yöntemlerle okunduğu hakkında bilgiler verilmiştir. Kitap on bir bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlerin Hadi Ensar Ceylan, Tuncay Başoğlu ve Serdar Kurnaz tarafından yazılan ilk üçü İslâmî ilimlerin klasiklerini, herhangi bir bilim dalına özgü olmaksızın bütüncül bir yaklaşımla problematik yönlerini ele almaktadır. “İslâmî İlimlerin Klasiklerini Okumaya Giriş” başlıklı yazısında Hadi Ensar Ceylan İslâmî ilimlerin klasiklerini okuma konusunda dikkate alınması gereken ilkeleri özet olarak ele almaktadır. “İslâmî Gelenekte Klasikleri Okuma Kültürü” başlıklı yazısında Tuncay Başoğlu, İslam tarihinin klasik dönemini merkeze alarak klasikleri okuma yöntemini ele alırken, Serdar Kurnaz ise “Batılı Okuma Yöntemleri ile İslam Klasiklerini Okumak” başlıklı yazısında modern okuma yöntemleri bağlamında İslam klasiklerinin nasıl ele alınabileceğine odaklanmaktadır. Kitabın diğer bölümlerinin her biri ise fıkıh, tefsir, hadis, kelam, tasavvuf, dil ilimleri, akli ilimler ve İslam tarihi alanlarına özgüdür. Bu bölümlerde özel olarak ilgili bilim dalının klasiklerine odaklanılmıştır. Söz konusu bilim dalında klasik olarak nitelenmeyi hak eden eserlerin neler olduğu, bu eserlerin nasıl bir tarihi süreç içinde ortaya çıktığı ve yine bu eserlerin günümüzde nasıl bir yöntemle ele alınması gerektiği gibi sorular bu yazıların ana gündem maddeleridir. Bu bölümleri Oğuzhan Tan, Ömer Özsoy, Mehmet Hayri Kırbasoğlu, İbrahim Aslan, Salih Çift, İbrahim Fidan, Mehmet Tayfun Küçük ve Kevser Beyazyüz Sipahioğlu kaleme almışlardır.

Kitapta, İslâmî ilimlere dair bölümleri yazan her bir yazarın aşağıda zikredilen soruları dikkate alarak yazılarını kurgulamaları beklenmiştir.

- Söz konusu ilim dalı açısından klasik eserin tanımı nedir? Bir eser hangi özelliği ile klasik hale gelmektedir?
- Söz konusu ilim dalının klasikleri hangi ihtiyaca binaen ortaya çıkmıştır? Klasiklerin ortaya çıktığı dönemin önce-
sindeki metinlerin önemi nedir?
- Söz konusu ilim dalının ekolleri çerçevesinde klasikleri ne-
lerdir? Bu klasikler için bir dönemlendirme ve tasnif yapı-
labilir mi? Tarihsel süreçte şekil ve muhteva açısından
hangi farklılıklar ortaya çıkmıştır?
- Söz konusu ilim dalının klasikleri tarihte nasıl okundu?
- Modern dönemde söz konusu ilim dalında klasik algısı na-
sıl değişti?
- Söz konusu ilim dalının modern klasikleri nelerdir?
- Yazarın, klasikleri okumaya ilişkin kendi tecrübesi nedir?
Klasikleri doğru okuma yöntemi yazara göre nasıl olmalıdır?

Kitapta yer alan bölümlerde genel olarak yarı akademik bir üslup benimsenmiştir. Bu durum, büyük ölçüde ders notlarının gözden geçirilerek yazıların yayınlanmasından kaynaklanmaktadır. Yazılara hakim olan bu üslubun, genel okurun ilgisine hitap edebilmesi bakımından faydalı olacağı kanaatindeyiz. Bunun yanında ayrıca belirtmek gerekir ki yazıların temeli olan dersler, esasen akademisyen adaylarına yönelik olarak kurgulanmıştır. Bu yönüyle yazılar, bilimsel araştırmacıların kendi alanlarındaki klasikleri okuma faaliyeti hakkında yol haritası işlevi görebilecek bir özelliğe de sahiptir.

Bu kıymetli çalışmanın yayınlanması vesilesiyle Anadolu İlahiyat Akademisi'ndeki derslerin organizasyonunda ve bu derslerin kitaplaşma sürecindeki katkıları sebebiyle Abdullah Yasir Can'a hassaten teşekkür borçluyuz. Kitabı yayınlama lütfunda bulunan Eskiyeşi Yayınları'na ve çalışanlarına da ayrıca teşekkür ederiz.